

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 245/2022-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **súdneho exekútora Ing. JUDr. Bohumila Hustáka**, Žriedlová 3, Košice, IČO 17 072 735, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 20 Er 2451/2013 zo 14. októbra 2021 a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. decembra 2021 a následne doplnenou 5. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom okresného súdu a jeho uznesením č. k. 20 Er 2451/2013 zo 14. októbra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 Eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd poveril 13. mája 2013 sťažovateľa ako súdneho exekútora vykonaním exekúcie v prospech oprávneného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“), pričom podkladom vedenia exekúcie bol rozsudok okresného súdu č. k. 35 C 343/2010-45 z 9. augusta 2011 (ďalej len „exekučný titul“).

3. Sťažovateľ následne predložil okresnému súdu návrh oprávneného na zastavenie exekúcie z 11. decembra 2019, ktorý bol okresnému súdu doručený 20. decembra 2019.

4. O predmetnom návrhu oprávneného okresný súd (obsadený sudcom) nerozhodol a napadnutým uznesením určil, že došlo k zastaveniu starej exekúcie (prvý výrok) a sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov exekúcie (druhý výrok).

4.1. V odôvodnení uviedol, že ide o tzv. starú exekúciu začatú pred 1. aprílom 2017, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZoUNEK“ alebo „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“) účinného od 1. januára 2020. Vzhľadom na to, že v danom prípade uplynula rozhodná doba a zároveň nejde o výnimku v zmysle § 2 ods. 2 ZoUNEK, pričom neexistuje dôvod, pre ktorý by malo dôjsť k predĺženiu rozhodnej doby v zmysle § 4 ods. 1 a ods. 2 ZoUNEK, došlo dňom nadobudnutia účinnosti daného zákona k zastaveniu predmetnej exekúcie *ex lege*. Podľa názoru okresného súdu platí, že v prípade, ak existoval dôvod na zastavenie tzv. starej exekúcie vyplývajúci z § 57 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), o ktorom nebolo ku dňu nadobudnutia účinnosti ZoUNEK rozhodnuté, stará exekúcia sa nadobudnutím účinnosti tohto zákona zastavuje *ex lege*. Zároveň okresný súd nemal za preukázané, že by sťažovateľ doručil oprávnenému upovedomenie o zastavení starej exekúcie v lehote 180 dní od nadobudnutia účinnosti ZoUNEK, preto v súlade s § 8 ods. 2 ZoUNEK určil, že došlo k zastaveniu exekúcie *ex lege* a sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu paušálnych trov podľa § 6 ods. 4 písm. a) ZoUNEK.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a jeho postupu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že:

a) porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že okresný súd vôbec nerozhodol o predložennom návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie, ktorý mu sťažovateľ doručil ešte pred nadobudnutím účinnosti ZoUNEK. Napadnuté uznesenie preto označuje za „*svojvoľné a arbitrárne*“. Okresný súd pritom nelogicky na sťažovateľa prenáša vinu za to, že nevydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie, hoci podľa názoru sťažovateľa neboli na jeho vydanie splnené zákonné podmienky, keďže rozhodná doba sa v súlade s § 4 ods. 2 písm. b) ZoUNEK predĺžila. Sťažovateľ sa domnieva, že namietané uznesenie okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a konanie vykazuje také vady, ktoré majú za následok zásah do jeho ústavou garantovaných práv. Podľa sťažovateľa „*platí, že ust. § 4 ZoUNEK sa uplatní vtedy ak bol návrh na konanie a rozhodovanie podľa odseku 2 písm. a) až g) podaný pred zastavením starej exekúcie podľa ustanovení zákona. Čo bol jednoznačne aj tento prípad, keďže návrh na zastavenie exekúcie bol podaný ešte pred účinnosťou ZoUNEK*“,

b) postupom okresného súdu došlo taktiež k porušeniu zásady dvojinstančnosti konania ako jednej zo základných zásad civilného procesu, pretože o paušálnych trovách exekúcie rozhodoval priamo sudca okresného súdu, a nie vyšší súdny úradník, preto bola sťažovateľovi odňatá možnosť podať proti rozhodnutiu o nepriznaní trov exekúcie opravný prostriedok (sťažnosť),

c) arbitrárne a nezákonné rozhodnutie okresného súdu má za následok aj zásah do základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože namiesto zastavenia exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku a uloženia povinnosti nahradiť trovy exekúcie oprávnenému okresný súd určil, že exekúcia sa zastavuje *ex lege*, a neakceptovateľne mu nepriznal náhradu paušálnych trov. Nie je pritom zrejmé, na základe akého dôvodu by mal všetky náklady, ktoré počas exekúcie vznikli, znášať sťažovateľ, ktorý len konal svoju zákonom ustanovenú povinnosť,

d) okresný súd svojím postupom spôsobil vznik zbytočných prietáhov a porušil tak základné právo sťažovateľa na prerokovanie vec bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže dosiaľ nerozhodol o návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa označených v bode 1 napadnutým uznesením okresného súdu a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom.

7. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv prvým výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu a postupom, ktorý mu predchádzal:

8. V súvislosti s namietaným porušením práv sťažovateľa označených v bode 1 výrokom napadnutého uznesenia o určení, že stará exekúcia sa zastavuje, ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ musí namietat porušenie svojich základných práv, pričom v spojitosti s konaním pred všeobecným súdom je to možné len vtedy, ak je v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu účastníkom konania, v ktorom namieta porušenie základných práv (napr. II. ÚS 3/05, II. ÚS 90/2012).

9. Súdny exekútor má pri výkone exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa. Tento status mu priznáva Exekučný poriadok, ktorý v § 2 ods. 1 ustanovuje, že exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Podľa § 5 Exekučného poriadku má exekútor pri výkone exekučnej činnosti, ktorej vykonávanie je výkonom verejnej moci, postavenie verejného činiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právnou úpravou v Exekučnom poriadku preniesol štát časť výkonu svojej moci (špecificky moci súdnej,

ktorej súčasťou je aj konanie vykonávacie) na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto skutočnosť má význam len právne technický či organizačne inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. súdnu moc. Ak súdny exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonávať štát, resp. súd, je preto pri výkone zverenej štátnej moci povinný rešpektovať a dbať na základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi.

10. ZoUNEK má postavenie *lex specialis* k Exekučnému poriadku a ustanovuje najmä jednotlivé dôvody na zastavenie exekúcií začatých pred 1. aprílom 2017 vedených podľa Exekučného poriadku (§ 2 ods. 1) spolu s uvedením jednotlivých výnimiek (§ 2 ods. 2 a § 4). Zároveň ZoUNEK upravuje špecifický postup súdneho exekútora týkajúci sa vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie (§ 5), trovy starej exekúcie (§ 6), opravný prostriedok proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie (§ 7 ods. 1) a rozhodovanie o ňom okresným súdom (§ 7 ods. 2 a 3), prípadne postup okresného súdu v prípade nesplnenia povinností súdnym exekútorom (§ 8 ods. 2). V ostatných otázkach neupravených týmto zákonom sa použije Exekučný poriadok ako *lex generalis*, t. j. aj v prípade § 37 ods. 1 Exekučného poriadku, ktorý určuje, že súdny exekútor je účastníkom konania, len ak súd rozhoduje o trovách exekúcie.

11. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ bol ako súdny exekútor oprávnený podať ústavnú sťažnosť len proti druhému výroku napadnutého uznesenia o nepriznaní trov exekúcie, keďže v tejto časti okresný súd rozhodoval o jeho právach. Vo vzťahu k prvému výroku napadnutého uznesenia o určení, že došlo k zastaveniu starej exekúcie, sťažovateľ ako súdny exekútor nemal postavenie účastníka konania, a preto ani nemá v tejto časti aktívnu legitimáciu na podanie ústavnej sťažnosti. V takomto prípade totiž súdny exekútor ako súčasť súdnej moci nie je nositeľom žiadnych základných práv, a to ani v záujme ochrany účastníka exekučného konania – oprávneného (m. m. II. ÚS 113/02, I. ÚS 343/09, II. ÚS 245/2011, III. ÚS 423/2017, I. ÚS 16/2019, IV. ÚS 179/2022).

12. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako podanú neoprávnenou osobou.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru druhým výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu a postupom, ktorý mu predchádzal:

13. Vo vzťahu k druhému výroku napadnutého uznesenia okresného súdu o nepriznaní trov exekúcie sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje dve zásadné výhrady, a to že okresný súd

- mal pri rozhodovaní o trovách exekúcie aplikovať Exekučný poriadok a na ich náhradu zaviazat' oprávneného, ktorý podal návrh na zastavenie exekúcie, pričom sťažovateľ tento návrh doručil okresnému súdu ešte pred nadobudnutím účinnosti ZoUNEK (prvá námietka),
- nerešpektoval zásadu dvojinstančnosti konania, pretože napadnuté uznesenie vydal priamo sudca okresného súdu bez toho, aby o zastavení exekúcie a o trovách exekúcie rozhodol vyšší súdny úradník (druhá námietka).

14. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) má každý právo na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený (skutkový) stav veci.

15. Nezávislé rozhodovanie všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavou a zákonom ustanovenom procesnoprávnom, ako aj hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec súdneho rozhodovania tvoria predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ktoré sú vyvoditeľné z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Ústavný súd opakovane judikuje, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04). Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

17. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princíпов, ako aj prípad svojoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojoľne možno interpretovať ako prípady, keď všeobecný súd urobí záver v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame, či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojoľli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

18. Vzhľadom na to, že prvá formulovaná námietka sťažovateľa sa týka trov exekúcie, ústavný súd považuje za žiaduce taktiež pripomenúť, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania (vrátane trov exekúcie) ako o integrálnej súčasti súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení

aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017, I. ÚS 119/2021).

19. V prerokúvanej veci sťažovateľa však o takýto prípad nejde.

20. Ústavný súd uvádza, že za situácie, ak okresný súd určil, že exekúcia sa zastavuje podľa § 8 ods. 2 ZoUNEK, bol aj pri rozhodovaní o trovách exekúcie povinný postupovať podľa predmetného zákona. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na § 5 ods. 2 ZoUNEK upravujúci obligatórne náležitosti upovedomenia o zastavení starej exekúcie, ktorých súčasťou je aj výzva na úhradu paušálnych trov exekúcie, ak si ich súdny exekútor uplatňuje. V rámci nej sa teda zhmotňuje zákonný nárok súdneho exekútora na paušálne trovy exekúcie a táto sa stáva následne exekučným titulom (§ 6 ods. 3 ZoUNEK). Zákon o ukončení niektorých exekučných konaní pritom explicitne v § 5 ods. 3 upravuje lehotu, v ktorej je súdny exekútor povinný zaslať dané upovedomenie oprávneným vo vzťahu k exekúciám, na ktoré sa vzťahuje daný zákon. Porušenie tejto povinnosti súdneho exekútora má za následok sankciu v podobe nepriznania náhrady trov exekúcie (§ 6 ods. 4 ZoUNEK).

21. Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd pri rozhodovaní postupoval podľa § 6 ods. 4 písm. a) ZoUNEK, keďže v zákonnej lehote sťažovateľ nevydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čím nesplnil zákonné podmienky na priznanie paušálnych trov (prijaté alebo vymožené plnenie, ktoré si súdny exekútor oprávnene ponechal, je tiež súčasťou trov starej exekúcie). Zákon o ukončení niektorých exekučných konaní zároveň neupravuje iný spôsob, ktorým by umožňoval okresnému súdu priznať súdnemu exekútorovi nárok na náhradu paušálnych trov exekúcie bez vydania daného upovedomenia spolu s výzvou na úhradu paušálnych trov exekúcie v zákonnej lehote. Právny záver okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o tom, že sťažovateľ nemá nárok na náhradu paušálnych trov exekúcie, podľa názoru ústavného súdu preto nie je arbitrárny či zjavne neodôvodnený, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

22. Ak sťažovateľ tvrdí, že bol sankcionovaný pre nevydanie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nepriznaním náhrady paušálnych trov exekúcie, čím malo dôjsť aj k neprípustnému zásahu do jeho majetkových práv, ústavný súd v tomto smere poukazuje na jeho protirečivé tvrdenia. V podaní z 20. decembra 2019, ktoré si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu, si totiž sťažovateľ neuplatnil trovy exekúcie, preto aj v prípade zastavenia exekúcie podľa Exekučného poriadku by okresný súd o trovách exekúcie nerozhodol inak. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si neuplatnil trovy exekúcie v tejto veci zrejme z dôvodu uzatvorenia dohody s oprávneným, na základe ktorej bol oprávnený zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi za každú exekúciu, v ktorej bola zistená nemajetnosť povinného, paušálnu odmenu v sume 39 eur bez DPH, ktorá bola vyššia ako paušálne trovy starej exekúcie uvedené v ustanovení § 6 ods. 1 ZoUNEK (35 eur bez DPH, pozn.).

23. Ústavný súd poukazuje i na to, že k rovnakým záverom dospel aj v obdobných veciach totožného sťažovateľa vedených pod sp. zn. IV. ÚS 179/2022, IV. ÚS 204/2022, II. ÚS 53/2022, od ktorých sa ústavný súd s ohľadom na obsahovú totožnosť právnej argumentácie k nastolenej problematike nemá dôvod ani v tomto prípade odchyliť.

24. Pokiaľ ide o druhú námietku týkajúcu sa porušenia zásady dvojinštančnosti konania, ktorej nerešpektovanie má podľa názoru sťažovateľa za následok porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd uvádza, že nejde o komponent základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý by mal absolútnu platnosť a univerzálnu povahu (III. ÚS 644/2021). V tomto ohľade možno poukázať aj na ustanovenie § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Ústavný súd v uznesení č. k. PL. ÚS 10/2019-11 z 30. januára 2019 uviedol, že toto ustanovenie nemožno vykladať príliš formalisticky. Nemožno totiž *a priori* vylúčiť, že by o výške náhrady trov konania nemohol rozhodnúť aj sudca. Môže to vyplývať napríklad z personálneho obsadenia okresného súdu, keď na súde nebude pôsobiť žiaden vyšší súdny úradník, alebo v prípade, že sa poverenie na rozhodovanie o výške náhrady trov konkrétnemu vyššiemu súdному úradníkovi neuvedie do rozvrhu práce. Napriek kogentnosti § 262 ods. 2 CSP takéto rozhodnutie sudcu spĺňa všetky atribúty súdneho rozhodnutia. Problém by mohol vzniknúť len v tom, že proti rozhodnutiu sudcu o výške náhrady trov konania by nebolo prípustné odvolanie (§ 357 CSP *a contrario*), ako tomu bolo aj v posudzovanom prípade (I. ÚS 502/2019).

25. Vychádzajúc aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku z 23. 6. 1981, Adolf proti Rakúsku z 26. 3. 1982, Feldbrugge proti Holandsku z 29. 5. 1986), nie je možné dvojinštančnosť konania vnímať ako všeobecnú zásadu civilného súdneho konania (sporového či mimosporového). V dvojinštančnosti treba vidieť najmä prejav úsilia minimalizovať možné pochybenia v rozhodnutiach súdov prvej inštancie, ktoré je súčasne opodstatnené aj za cenu predĺženia konania (o dobu odvolacieho konania), ako aj za cenu jeho predraženia (o trovy odvolacieho konania). V dotknutom prípade by sa sťažovateľom požadovaná dvojinštančnosť konania po rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka končila rozhodnutím sudcu okresného súdu (teda nie rozhodnutím odvolacieho súdu), ktorý tak či tak rozhodol napadnutým uznesením. Obdobne o výške trov exekúcie by vyšší súdny úradník rozhodoval len v prípade, ak by bol oprávnený zaviazaný trovy exekúcie sťažovateľovi nahradiť (obdobne IV. ÚS 149/2021, IV. ÚS 566/2021).

26. Zároveň ústavný súd poznamenáva, že okrem čl. 13 dohovoru, ktorý nevyžaduje konkrétnu podobu účinného prostriedku nápravy, aj čl. 6 dohovoru prioritne chráni právo na prístup k súdu (rozsudok EŠLP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, bod 35), ale negarantuje právo na odvolanie na súde vyššej inštancie ako také a nezaručuje ani nejaký osobitný druh odvolania alebo spôsob vybavovania odvolaní (rozsudok EŠLP vo veci Monnell a Morris proti Spojenému kráľovstvu z 2. 3. 1987, sťažnosť č. 9562/81 a č. 9818/82, bod 56; PL. ÚS 10/2019).

27. S ohľadom na už uvedené závery teda ústavný súd konštatuje, že iba to, že v danej veci rozhodol sudca, a nie vyšší súdny úradník, nemôže samo osebe spôsobiť zásah do ústavných práv sťažovateľa. Aj táto sťažnostná námietka preto bola neopodstatnená.

28. Ústavný súd tak uzatvára, že napadnuté uznesenie nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, jeho argumentácia je akceptovateľná a nie je ju možné označiť za arbitrárnu. Keďže ústavný súd nezistil spojitost medzi napadnutým uznesením okresného súdu a porušením základného práva sťažovateľa na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu druhým výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu a postupom, ktorý mu predchádzal:

29. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených hmotných práv (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu), sťažovateľ namieta porušenie týchto práv v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto sťažovateľom označených práv.

30. Namietané porušenie čl. 20 ods. 4 ústavy sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nielenže neodôvodnil, v rámci svojej argumentácie ho ani nespomenul, a vzhľadom na obsah tohto článku ústavy, ktorý upravuje ústavné podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, ústavný súd ani nevzhladol žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením okresného súdu a jeho postupom a porušením predmetného článku ústavy.

31. Ústavnú sťažnosť tak bolo potrebné odmietnuť aj v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu:

32. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

33. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou EŠLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

34. Podľa zistenia ústavného súdu nadobudlo napadnuté uznesenie okresného súdu právoplatnosť 29. októbra 2021 a týmto dňom dané konanie (stará exekúcia) bolo aj právoplatne skončené (druhá veta § 8 ods. 2 ZoUNEK). Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená

až 27. decembra 2021, teda v čase keď k porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu už nemohlo dochádzať a jeho právna neistota už nemohla trvať.

35. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

36. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu